PROCEDURA INSOLVABILITĂȚII PERSOANELOR FIZICE

Victor COJOCARI
CZU: 347.427:347.15/.17 96victor.cojocari@gmail.com

La question si l'être humaine est représenté par la realité ou par fiction, serait plutôt de la catégorie de celles rhétoriques, mais l'accéptation de l'idée de probabilité de 99 % qu'on vive une vie virtuelle, partie componente d'un système crée de moyen artifciel, suscite à la supravalorification du présent au détriment de passé et de futur, même dans l'accéption de cette réalité hypothétique du siècle XXI, jamais, sans exception, ne peut pas être admise l'idée de la subordination d'esclave par rapport à un autre être humain.

Scopul prezentei lucrări este evaluarea posibilității de aplicare a procedurii insolvabilității asupra debitorului persoană fizică, care nu practică activitatea de întreprinzător și care se află în incapacitate de plată a datoriilor, reglementarea la nivel legislativ a procedurii insolvabilității persoanelor fizice neprofesioniste va reprezenta un pas decisiv în menținerea echilibrului economico-financiar al Republicii Moldova, în general, și al membrilor societății civile, în special Reglementarea în cauză va fi ca atare un instrument de asigurare a libertății financiare într-o societate democratică contemporană.

Reglementarea procedurii insolvabilității pe bază de plan de rambursare a datoriilor va constitui o procedură care se va bucura de o noutate absolută în sistemul de drept al Republicii Moldova. Această procedură prevede întocmirea de către debitorul insolvabil și creditorii săi cu supravegherea administratorului insolvabilității a unui plan detaliat ajustat la posibilitățile financiare reale ale debitorului insolvabil, care va releva modul în care vor urma achitările spre stingerea creanțelor creditorilor.

Debitorul poate fi obligat să se abțină de la săvârșirea unor acte care i-ar putea agrava situația, să garanteze plata datoriei etc. Dacă nu se ajunge la o înțelegere între persoana fizică și creditorii acestuia, Comisia vine cu un set de măsuri de rezolvare a situației, mai mult decât atât, ștergerea parțială de datorii se poate face doar de către un judecător, fapt ce denotă imparțialitate ce va putea să facă o apreciere justă și obiectivă în conformitate cu legislația. Cât ține de categoriile de creditori, e de menționat că instituțiile bancare, precum și unele

companii de microfinanțare, înainte de a încheia un contract cu clientul, obțin în prealabil de la cel din urmă o confirmare, precum că este de acord de a fi verificat în bazele de date cu caracter personal. Dacă clientul este de acord, atunci operatorul prin introducerea IDNP-ului în baza de date a „Infodebit"S.R.L, Biroul istoriilor creditare "BC", "ASP", Departamantul cadastru, obțin informații privind locul de angajare a clientului, mărimea salariului lunar, perioada în care a fost angajat, bunurile imobile pe care le deține în proprietate, existența creditelor curente și anterioare stinse, precum și dacă clientul a respectat sau respectă în modul corespunzător graficul achitărilor. În baza acestor informații, instituția solicitată își creează o imagine generală despre persoana și starea patrimoniului clientului, respectiv dacă n-a avut întârzieri sau are credite, dar veniturile lunare îi permit accesarea suplimentară a unui împrumut, atunci instituția financiară contractează, dacă însă nu se întrunesc aceste condiții, încheierea contractului nu are loc. Există creditori care nu operează aceste verificări, din lipsă de experiență sau economisire de resurse și, respectiv, acordând un împrumut unor persoane care deja sunt debitori în alte contracte de împrumut, creditorii respectivi pot prejudicia ceilalți creditori plasând debitorul în imposibilitate de a face plăți tuturor creditorilor.

În concluzie, creditorii care au încheiat contractul, fără a lua cunoștință de starea patrimoniului debitorului, ar trebui să constituie ultima categorie de creditori care își va recupera creanțele și aceasta pentru responsabilizarea creditorilor incorecți și protejarea creditorilor onești.

Pentru un stat de drept, este esențial ca hotărârile judecătorești să fie aplicate și realizate cu strictețe, prompt, în mod unitar pe întreg teritoriul țării, fără discriminări și influențe. Doar prin executarea actului judecătoresc se va putea asigura respectarea dreptului la un proces echitabil, consfințit în art.6 CEDO.

Dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu și lipsit de eficiență practică, dacă ordinea juridică internă a statului, care respectă preeminența dreptului, ar permite ca o hotărâre judecătorească sau un alt înscris ce constituie titlu executoriu să rămână neexecutat în detrimentul unei părți. În acest context și nu numai, procedura

executării silite nu reprezintă eficiență deosebită mai ales în situații specifice unde ar fi mai potrivită o procedură colectivă de urmărire a patrimoniului debitorului.

Analogia abstractă a aplicării procedurii executării silite tuturor debitorilor persoane fizice ar fi, de exemplu, cu ghilimelele de rigoare „privațiunea de libertate pentru consumul de droguri", pe când s-ar potrivi mai bine un tratament medical corespunzător.

În contextul dat, nu vorbim despre o ineficiență a executării silite, ci despre necesitatea divizării persoanelor fizice în debitori de bună-credință starea de insolvabilitate a cărora nu a depins de intenția lor directă sau indirectă, ci mai degrabă de circumstanțe independente de voința lor sau necunoaștere, și de rea-credință care și-au creat intenționat această stare în detrimentul creditorilor, au utilizat resursele financiare absolut irațional, au fost anterior condamnați pentru comiterea de infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, escrocherii etc. Această divizare va permite legii „să aplice tratamentul potrivit pacienților cu simptome specifice".

O problemă importantă a actualității o constituie impasul cu care se confruntă persoanele fizice în executarea obligațiilor, și anume, achitarea creditelor și împrumuturilor, contractate de multe ori pe bază de emoții, aparențe, naivitate sau efect al marketingului abuziv al agenților economici. Efectul atitudinii arbitrare a unor creditori chirografari sau potențial creditori, în raport cu starea financiară a debitorului sau potențialului debitor, cauzează în mod indirect prejudicii considerabile creditorilor onești, care au depus maxim efort pentru a lua cunoștință de posibilitatea debitorului de a-și onora obligațiile de plată în modul corespunzător.

Eventuala adoptare a legii insolvabilității persoanelor fizice în Republica Moldova ar putea constitui o alternativă a executării silite, un mecanism eficient de urmărire a masei debitoare, o modalitate de sancționare a creditorilor pentru neasigurarea onorăriii obligațiilor debitorilor lor, o posibilitate de aplicare a procedurii colective asupra persoanelor fizice, un mijloc de acordare a posibilității debitorului „de a începe cu începutul" în urma respectării planului de rambursare a datoriilor.

Este posibil ca o asemenea procedură să nu fie acceptată de către profesioniștii veniturile cărora sunt constituite, în mare parte, din dobânzile aferente creditelor și împrumuturilor acordate. Această temere ar fi justificată, și anume, pe posibilitatea tărăgănării de către debitori a efectuării plăților, detașarea de o parte de datorii după procedura planului, încetarea acumulării de dobânzi, toate cele enumerate având loc prin pârghii legale, cum ar fi declanșarea procedurii insolvabilității personale. Există parte de adevăr în aceste afirmații, dar suntem de părerea că anume această procedură conține un grad sporit de echitate și corectitudine.

Versiunea perfectă pentru un creditor este ca debitorul să respecte clauzele contractuale până la încetarea raporturilor, evident este că solicitarea debitorului de a fi declarat insolvabil de către instanța de insolvabilitate nu este cel mai plăcut lucru la care se poate aștepta un creditor, or intrarea în insolvabilitate a debitorului înseamnă o tergiversare esențială a plăților și o abatere considerabilă de la contract. În cazul dat, creditorul este defavorizat, căci în cadrul procedurii de insolvabilitate debitorul ar putea fi scutit de achitare penalităților, dobânzilor, poate chiar și o parte din suma datoriei să fie trecută la datoriile reziduale care după respectarea planului vor fi iertate/șterse, sau, în general, să fie prelungită perioada de achitarea până la 5 ani, deși contractul a fost încheiat pe un termen de 3 ani.

Considerăm defavorizarea creditorului a fi justificată, deoarece nu este vina nimănui că nu-și poate alege partenerul de contract, or, aceasta ține de însuși profesionalismul lui, reiterăm aici, există profesioniști pe piața împrumuturilor care nu-și cunosc clienții. De ce? Deoarece oferă credite în cinci minute! Și aici poate fi sesizată vina lor în insolvabilitatea debitorilor.